



*Miejskie Przedszkole Nr 27  
z Oddziałami Integracyjnymi w Siedlcach*

*styczeń 2018/19 nr 2*

# *Co u nas słychać*





# Witamy serdecznie w 2019 Roku

**Nadchodzący Nowy Rok niech niesie ze sobą  
wiele radości oraz refleksji dotyczących  
minionego okresu i planów na nadchodzący  
Nowy Rok.**

**W tych wyjątkowych dniach chcemy Państwu  
życzyć wiele zadowolenia i sukcesów z podjętych  
wyzwań. Wszystkiego najlepszego. Wszelkiej  
pomyślności oraz spełnienia najskrytszych  
marzeń.**

**Życzą Dyrektor i personel  
Miejskiego Przedszkola Nr 27  
z Oddziałami Integracyjnymi w Siedlcach**

# W dzisiejszym numerze!

1. Z Babcią i Dziadkiem jest wesoło.
2. Rola Babć i Dziadków w życiu dzieci.
3. Dziadkowie w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem.
4. Kącik logopedyczny – Bal w wiosce Smerfów.

*21 stycznia Dzień Babci*  
*22 stycznia Dzień Dziadka*



# ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

**Elżbieta Karpińska**  
**Agnieszka Szymańska**  
**Anna Osłowska**  
**Anna Sachanowicz**





## Z Babcią i Dziadkiem jest wesoło

Młodzi rodzice zaczynają lepiej rozumieć swoich rodziców – ich dawne niepokoje, troski czy nawet nadopiekuńczość. To, co mogło irytować córkę, kiedy była dzieckiem czy nastolatką, teraz staje się jej udziałem, bo jako matka sama niepokoi się o rozwój swojego dziecka. Z kolei w sercach świeżo upieczonych dziadków niejednokrotnie rodzi się wielka miłość do wnuków, pogodna, bo nie przesłonięta zmartwieniami i poczuciem odpowiedzialności, jakie przeżywali, wychowując swoje dzieci.

### Rola dziadków w rodzinie

Bengston opisuje cztery role, które babcia i dziadek mogą pełnić w rodzinach:

1. Mogą być niejako swoistymi „kotwicami” , punktami odniesienia, które są szczególnie ważne w chwilach, kiedy rodzinę dosięgają problemy albo kiedy rodzina doświadcza zmian. Są świadectwem trwałości i kładą szczególny nacisk na dbałość o kontakty rodzinne.
2. Dziadkowie mogą być rodzinnymi „ochroniarzami” , którzy bronią trwałości rodziny, zapewniając ochronę i opiekę w niebezpieczeństwie. Zapewniają także wsparcie w czasie problemów finansowych lub tych, związanych z pracą zawodową.
3. Babcia i dziadek często są arbitrami, sprawiedliwymi sędziami w sporach między rodzicami a dziećmi i pełnią rolę negocjatorów w trakcie konfliktów. W takich sytuacjach pomagają wnukom zrozumieć, że rodzice chcą dla nich dobrze.
4. Ze względu na swoją rolę społeczną są często historykami, pomagającymi rodzinie zobaczyć ciągłość między przeszłością, a

teraźniejszością. Pełnią ważną rolę scalającą rodzinę dzięki czemu zarówno wnuki, jak i cała rodzina ma silniejsze poczucie więzi i wspierania się wzajemnie.

Współcześnie starsi ludzie i ich potrzeby, zostają często spychane na plan dalszy. W dobie internetu, ich wiedza i doświadczenie nie są już tak doceniane jak kiedyś. Dzisiejszej babci przychodzi konkurować z tabletem i czasami naprawdę musi stanąć na głowie, by czymś zainteresować swojego wnuczka.

### **Propozycje zabaw:**

#### **3 zabawy ruchowe dla małych siłaczy**

Te zabawy idealnie się sprawdzą, gdy maluchy rozpieiera energia:

- Przeciąganki - Drużyny ustaw w rzędach naprzeciwko siebie, najsilniejsi z drużyn stoją na przodzie zespołów. Pierwsi zawodnicy z przeciwnych drużyn chwytają się za ręce, pozostali stojący w rzędach obejmują w pasie kolegę stojącego z przodu. Na sygnał drużyny zaczynają się przeciągać, a wygrywa ten, któremu uda się przeciągnąć przeciwników za wyznaczoną linię. Zwycięża zespół, który więcej razy pokona przeciwnika.
- Za łokcie - Dzieci stoją tyłem do siebie, ramiona mają związane w łokciach. Usiłują przeciągnąć partnera na swoją stronę.
- Klapsy - Dzieci chwytają się tymi samymi, czyli np. lewymi lub prawymi ramionami, a drugimi usiłują klepnąć swojego partnera w pośladek. Zobaczycie, ile będzie przy tym śmiechu!

#### **4 bardzo skoczne gry dla dzieci**

Gry dla dzieci mogą być świetną zabawą dla całej rodziny:

- Skoki przez drabinkę - Wykonaj drabinkę, np. z gazety. Wystarczy pociąć ją na 5-centymetrowe paski, które ułożycie na ziemi na wzór drabinki. Zadanie dziecka polega na sprawnym przeskakiwaniu kolejnych szczebelków.

- Skoki przez linkę - To ćwiczenie bardzo pomaga w ćwiczeniu równowagi. Do tej zabawy potrzebna jest linka, którą musisz zamocować - dla dzieci trzyletnich - na wysokości 25-30 centymetrów.
- Kto wyżej - Rodzic stoi z ołówkiem lub markerem przy futrynie, a maluchy kolejno podchodzą i z wyciągniętą jedną rączką do góry w miejscu podskakują najwyżej, jak umieją. Wszystkie wyniki muszą być zaznaczone, a zwycięża dziecko, które podskoczyło najwyżej. Maluchy będą zadziwione, dokąd umieją dosięgnąć!
- Spacerek - Puść maluchom muzykę i rzucaj im różne polecenia: „Zbieramy grzyby!”, a wtedy maluchy udają, że podnoszą coś z podłogi; „Gonimy motyle!” - smyki podbiegają i łapią niewidoczne motylki; „Zrywamy szyszki!” , a dzieciaki muszą podskakiwać i symulować obrywanie z gałęzi szyszek itd. Będzie dużo śmiechu i rozgardiaszu.

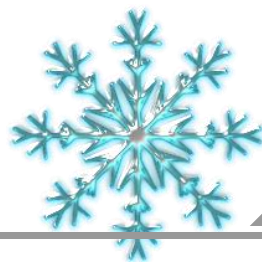
### **6 harców w stylu retro**

Pamiętacie w co lubiliście się bawić jako dzieci? Podopowiadamy:

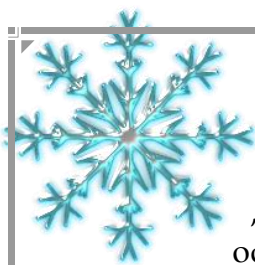
- Raz, dwa, trzy - baba jaga patrzy - Jedna osoba to Baba Jaga. Stoi tyłem do pozostałych i woła: „Raz, dwa trzy, Baba Jaga patrzy”. W tym czasie dzieci szybko biegną w jej stronę. Na słowo „patrzy” Baba Jaga odwraca się. Kto nie zdołał się zatrzymać w bezruchu, wraca na start, kto dotknie Baby Jagi, ten zajmuje jej miejsce.
- Ciuciubabka
- Kolory - Dziecko, które na początku poprowadzi zabawę, trzyma piłkę. Pozostałe siadają w szeregu naprzeciw niego. Prowadzący rzuca piłkę po kolei do każdego kolegi, wymieniając przy tym różne kolory. Dzieci łapią i odrzucają piłkę. Nie można jej złapać, gdy rzucający piłkę powie „czarny!”. Zmiana z

prowadzącym następuje, gdy ktoś złapie piłkę, mimo że padło hasło „czarny!”.

- Gra w klasy - Narysuj na chodniku kratki do gry w klasy i ponumeruj je do pięciu. Pokaż dziecku, jak rzucić kamyk, patyk na jedną z kratek. Zachęć malca do skakania po kratkach, aż znajdzie się na numerze, na który upadł rzucony przedmiot.







## Rola Babć i Dziadków w życiu dzieci

„Babcia – dziedzictwo intencji, nadzieje i marzenia, odpoczynek serca w pieśszczocie, niekończąca radość przegładania się w jej oczach. (Stephen Littleword)

„Dziadkowie dają bezwarunkową miłość, oparcie i od czasu do czasu zastrzyk gotówki. Miejsce, gdzie wnuki zawsze mogą przyjść, jeśli tego właśnie potrzebują. I nie mówią im, co powinni zrobić, bo to aż w nadmiarze otrzymują od rodziców. Pozwalają wnukom samym rozwiązywać swoje problemy.” (Jennifer Weiner)

Wszyscy wiemy, że rola babć i dziadków jest nie do przecenienia. Ich obecność w życiu dziecka ma bardzo istotny wpływ na kształtowanie się pozytywnego obrazu siebie, budowania poczucia własnej wartości. To dziadkowie z całym zaangażowaniem pokazują dzieciom jak są ważne, dają poczucie dumy z własnych osiągnięć oraz wsparcie w trakcie przeżywanych porażek. Zaraz po rodzicach, dziadkowie są najważniejszymi osobami w życiu dzieci.

Kto jak nie babcia lub dziadek z pełnią zaangażowania obejrzy każdy listek na spacerze, poobserwuje chmury na niebie. Kto przyrządzi najlepszy na świecie rosołek, czy też zagniecie razem z dzieckiem ciasto na pierogi. Budowanie relacji z dziadkami daje poczucie bezwarunkowej miłości, cierpliwości i wiary, że z każdą trudnością w życiu można sobie poradzić, zaraz po tym, jak tylko spróbuje się pysznej zupki od babci.

Dziadkowie z perspektywy swojego wieloletniego doświadczenia życiowego, stają się przewodnikami dziecka. Wnuczęta, które chętnie poszukują niezliczonych odpowiedzi na miliony pojawiających się

pytań właśnie u dziadków najchętniej poszukują ciekawych odpowiedzi, które nieraz okraszone są ciekawostkami z dzieciństwa samych dziadków, ale także rodziców dziecka. Tak spędzany czas staje się piękną podróżą międzypokoleniową, lekcją życia, ale może mieć także pozytywny wpływ na zacieśnianie więzów rodzinnych.

Wiedza, którą dzieci uzyskują od dziadków na temat swoich przodków, innych członków rodziny zapewnia ciągłość rodzinną. Wiedza ta jest nie tylko bardzo interesująca dla dzieci, ale ma także wpływ na świadomość własnych korzeni i jest bardzo ważna.

Dziadkowie potrafią także zaszczepić w swoich wnukach pasję do ciekawego hobby. Pokazać interesujące kolekcje znaczków pocztowych, starych monet, obrazków. Na długich, nieśpiesznych spacerach zainteresować przyrodniczo, poobserwować ptaki, drzewa, wiewiórki, zmieniające się na przełomie pór roku otoczenie. Tak przekazywana wiedza jest dla dzieci bardzo cenna, zaszczepia w nich ciekawość świata i ciekawość poznawczą. Jest skarbnicą wiedzy o życiu, o relacjach międzyludzkich.

Obecność dziadków, podtrzymywanie relacji międzypokoleniowych w rodzinie ma swoją ogromną wartość w uświadamianiu dziecka o naturalnym porządku świata.

Wnuczęta w poczuciu miłości i akceptacji uczą się szacunku dla przemijania, niekiedy chorób czy słabości.

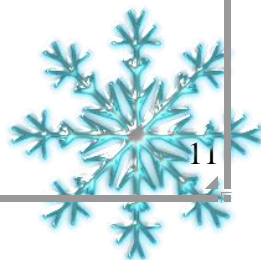
W czasach, kiedy kupujemy gotowe zabawki, lalki, misie, ubranka dla nich, raczej nie naprawiamy starych zepsutych autek to właśnie dziadkowie potrafią niejednokrotnie pokazać dziecku niezwykle umiejętności wydziergania laleczki, naprawienia zepsutego, ulubionego autka, czy zacerowania dziury na kolanie ukochanych spodni.

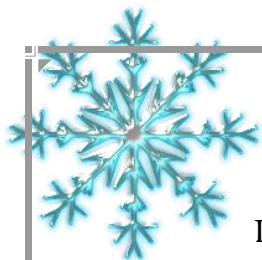
Z pewnością wyzwaniem mogą być relacje pomiędzy rodzicami dziecka, a jego dziadkami, kiedy dochodzi do różnicy zdań w kwestiach wychowawczych.

Wszyscy powinniśmy pamiętać o swoich ważnych, ale także różnych rolach w życiu dziecka. To rodzice są odpowiedzialni za wychowywanie dziecka, poza sytuacjami, kiedy nie mają takiej możliwości z powodów zdrowotnych czy życiowych. Rodzice są osobami, które powinny tłumaczyć dzieciom co im wolno, jakie zachowania są przez nich akceptowane. Jeśli dochodzi do sytuacji, kiedy babcia pozwala np. na skakanie po łóżku, a w domu na takie zachowanie nie wyrażamy zgody, warto porozmawiać spokojnie z dzieckiem. Wytłumaczyć, że babcia pozwala, ale wówczas, kiedy dziecko jest z rodzicem w taki sposób nie może się ono zachowywać.

Dziadkowie tak jak rodzice, chcieliby, aby dziecko było szczęśliwe. Warto zatem pamiętać, że pozwalając wnuczętom na więcej niż by to zrobili rodzice, nie mają złych intencji, starają się sprawić im radość poprzez rozpieszczanie. Spokojna rozmowa, ustalenie priorytetów, zasad, które są ważne dla rodziców może być platformą porozumienia. Pamiętajmy jednak, że rozmowa taka nie ma na celu podważania kompetencji dziadków, ale pokazanie im co jest dla rodzica ważne. Być może warto także rozważyć, czy w niezgodności dotyczącej całkowitego nie uznawania oglądania telewizji lub słodyczy w diecie dziecka można znaleźć jakiś kompromis.

Dzieci uczą się wzajemnego szacunku i troskliwości wobec rodziców przede wszystkim poprzez obserwację relacji w rodzinie, następnie przenoszą te wzorce do swojego dorosłego już życia.





## Dziadkowie w rodzinie z niepełnosprawnym dzieckiem

Dziadkowie, w tym szczególnie babcie, pełnią znaczącą rolę nie tylko w życiu wnuków, ale także swoich dzieci, a więc rodziców wnuków. Pomoc dziadków w opiece nad wnukami i ich udział w pracach gospodarstwa domowego pomaga, a niejednokrotnie wręcz umożliwia podjęcie bądź kontynuowanie (po urodzeniu dziecka) pracy zawodowej. Pomoc ta może być realizowana w różnym zakresie i w różnej formie: od pomocy świadczonej okazjonalnie, na przykład w okolicznościach choroby dziecka, czy wyjazdu służbowego rodziców, aż po pełną a zarazem codzienną opiekę nad wnukami, łącznie z prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Powstaje pytanie, czy rola, jaką pełnią dziadkowie w życiu rodziny posiadającej niepełnosprawne dziecko jest różna od przedstawionej wyżej? Aby odpowiedzieć na to pytanie, przyjrzymy się bliżej sytuacji, w jakiej najczęściej pozostaje rodzina z dzieckiem niepełnosprawnym. Sytuacja ta zależy oczywiście od wielu czynników: między innymi od rodzaju niepełnosprawności dziecka, momentu, w którym niepełnosprawność powstała (od urodzenia, czy w okresie późniejszym), kondycji psychicznej domowników, liczby i wieku rodzeństwa dziecka niepełnosprawnego, zamożności rodziny i wielu innych. Niemniej jednak można powiedzieć, że od innych rodzin różni ją zwykle wielość i różnorodność trudności, z jakimi musi się zmagać. Są to:

Po pierwsze, trudności spowodowane koniecznością sprawowania stałej, a zarazem długotrwałej opieki nad dzieckiem. W przypadku niektórych rodzajów niepełnosprawności zakres tej opieki nie tylko nie maleje wraz z wiekiem dziecka i osiągnięciem przezeń coraz większej samodzielności (tak jak to bywa w

przypadku dziecka pełnosprawnego), ale wzrasta. Ponadto, opieka ta może wraz z wiekiem dziecka wymagać więcej sił - tych fizycznych i tych psychicznych. Nie ulega więc wątpliwości, że w opiece i wychowaniu dziecka niepełnosprawnego potrzeba zwykle znacznie większego niż w innych rodzinach nakładu czasu i sił osób (czy osoby) opiekującej się dzieckiem.

Po drugie, opieka i wychowanie dziecka niepełnosprawnego wymaga znajomości potrzeb, ograniczeń, ale i możliwości dziecka niepełnosprawnego i dostosowania metod opieki i wychowania do tych potrzeb. Co więcej, pożądane jest, aby opiekunowie dziecka niepełnosprawnego czynnie włączali się do jego terapii. Wszystko to wymaga wiedzy, swoistych umiejętności, a często dodatkowych i wcale niemałych środków finansowych.

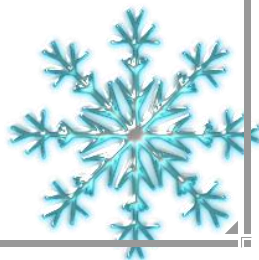
Trzecim rodzajem trudności, z jakim boryka się zwykle rodzina z dzieckiem niepełnosprawnym, są te natury emocjonalnej. Chodzi tu zarówno o stany uczuciowe powstające w chwili pojawienia się niepełnosprawności jak i te, które towarzyszą codziennemu zmaganiu się z różnego rodzaju trudnościami. Trudności emocjonalne, o których mowa, są udziałem zarówno rodziców, rodzeństwa, jak i samego niepełnosprawnego dziecka.

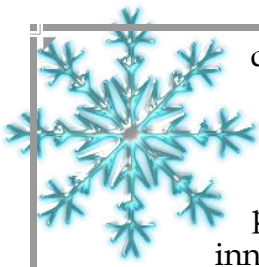
Znaczne ograniczenie kontaktów społecznych jest kolejnym, czwartym rodzajem trudności, z jakimi boryka się często rodzina posiadająca dziecko niepełnosprawne. Doświadcza jej zresztą samo dziecko również. Jakże często dziecko niepełnosprawne pozbawione jest możliwości przebywania w gronie rówieśników.

Wymienione wyżej, to tylko niektóre z trudności, jakie występują w rodzinie posiadającej niepełnosprawne dziecko. W zmaganiu się z nimi szczególną rolę odgrywają właśnie dziadkowie, a szczególnie babcie. To oni - często sami potrzebując wsparcia, wspierają swoich najbliższych - wnuków ale i swoje

własne dzieci. Trzeba nam w tym miejscu bowiem zauważyć i z całą mocą podkreślić, że pomocy i wsparcia w różnych jego formach doświadczają nie tylko niepełnosprawny wnuk, ale i jego rodzice - słowem cała rodzina.

W pierwszym rzędzie jest to trudna do przecenienia pomoc w opiece nad niepełnosprawnym wnukiem i jego wychowaniu. Jak wynika z badań prowadzonych nad rolą dziadków, rola osoby dogląającej dzieci jest często przez nich spełniana. Jakkolwiek jednak wszystkie małe dzieci wymagają czasu, uwagi i energii, to potrzeby opieki nad nimi w miarę ich wzrastania maleją. Inaczej jest w przypadku dziecka niepełnosprawnego - wspominałam o tym wyżej. Dziadkowie, dysponujący zwykle znacznie większą niż rodzice dziecka ilością wolnego czasu, mogą więc odciążyć rodziców, a także - co ważne - rodzeństwa dziecka niepełnosprawnego. Od rodzeństwa oczekuje się bowiem i wymaga, że podejmą się opieki nad niepełnosprawnym bratem czy siostrą. Opieka ta jest nie tylko znacznie bardziej uciążliwa niż opieka nad młodszym rodzeństwem, ale i bardziej ograniczająca dziecko pełnosprawny, szczególnie w jego własnych kontaktach z rówieśnikami. Warto tu zauważyć, że nawet wtedy, gdy rodzice sami realizują opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem, rodzeństwo tego dziecka zwykle ma poczucie krzywdy i niesprawiedliwości związane z dysproporcją czasu poświęconą przez rodziców dziecku niepełnosprawnemu i dzieciom pozostałym. Uczucia krzywdy i niesprawiedliwości towarzyszą często nawet tym dzieciom, które współczują swemu niepełnosprawnemu bratu czy siostrze. Wszystko to niekorzystnie wpływa na atmosferę w rodzinie i stosunki wewnątrzrodzinne. Tak więc jeśli jest osoba, która przejmuje część (a jest to często część niemałą) opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym, przyczynia się tym samym do poprawy atmosfery





domowej i samopoczucia członków rodziny.

Pomoc dziadków w opiece nad niepełnosprawnym wnukiem może pozwolić obojgu rodzicom na podjęcie pracy zawodowej. Wprawdzie taką rolę pełnią także (o czym pisałam wyżej) dziadkowie w innych rodzinach, jednak w omawianej tu sytuacji rodziny posiadającej dziecko niepełnosprawne pomoc taka jest szczególnie cenna, bowiem potrzeby finansowe takiej rodziny są zwykle większe. Jest jeszcze inny, niezwykle ważny, rodzaj wsparcia udzielonego przez dziadków niepełnosprawnym wnukom i ich rodzinom. Mowa tu o wsparciu emocjonalnym, duchowym. Dziadkowie zwykle dysponują tym, co określamy „mądrością życiową”, umiejętnością dokonywania rozróżnień między sprawami mniej i bardziej istotnymi, dokonywania słusznych wyborów, spokojnego dystansu wobec tego, co nieuchronne. Ta mądrość życiowa dziadków jest cennym darem dla każdej rodziny i każdego jej członka, ale w przypadku rodziny doświadczonej trudnościami związanymi z niepełnosprawnością dziecka jest wprost nieoceniona. To przejawiające się w różnych formach wsparcie emocjonalne wpływa nie tylko na samopoczucie i funkcjonowanie osób wobec których jest kierowane. Spokój, rozważa, pogoda ducha - wszystko to wpływa znacząco na tzw. atmosferę domową.

Pomoc niesiona przez dziadków zasługuje na szczególną wdzięczność nie tylko z tego powodu, że to oni - dziadkowie - mieliby prawo oczekiwać wsparcia ze strony swoich dorosłych już dzieci, ale także dlatego, że jest przez nich niesiona bez wielkich słów, ofiarnie, często kosztem własnego zdrowia. Rodzice niepełnosprawnych dzieci mówią czasem o tej pomocy - relacja z życia rodziny chłopca z mózgowym porażeniem dziecięcym: "Nie byliśmy sami - mówi matka dziecka - zawsze była z nami mama. Codziennie przyjeżdżała do naszego domu i pomagała we wszystkim. Oboje z mężem jesteśmy jej za to ogromnie wdzięczni".

W relacjach rodziców niepełnosprawnych dzieci pojawiają się czasem stwierdzenia: „Nie dalibyśmy rady, gdyby nie rodzice”, „Moja mama zawsze podtrzymywała mnie na duchu i pomagała, mimo, że sama była chora. Nie dokonałabym nawet połowy z tego, gdyby nie ona”. W tych słowach nie ma przesady.

Nie ma też przesady w stwierdzeniu, że dziadkowie są często dla niepełnosprawnego wnuka osobami szczególnymi. Jest tak dlatego, że ofiarowują mu nie tylko miłość (dla niektórych dziadków niepełnosprawny wnuk jest tym „najukochańszym”) ale i pełne zrozumienie. To zrozumienie ma swoje podstawy w psychologicznej i społecznej sytuacji dziadków. Oni również stoją w obliczu pogarszającej się sprawności; czasem niepełnosprawność już jest ich udziałem. Oni również stoją w obliczu pogardzającej się sprawności; czasem niepełnosprawność już jest ich udziałem. Oni również mają zwykle stosunkowo niewielki i pomniejszający się krąg znajomych. Ponadto więź między niepełnosprawnym wnukiem a dziadkami nie ulega rozluźnieniu, gdy dziecko wzrasta - tak jak to często bywa w przypadku dzieci pełnosprawnych. Jednak kiedy babcia lub dziadek są odpowiedzialni za wychowanie dziecka niepełnosprawnego - sytuacja jest szczególna. Babcia - bo to ona zwykle w takich przypadkach pełni omawianą rolę, najczęściej nie jest w stanie sprostać stojącym przed nią zadaniom. Nawet rodzicom trudno jest orientować się w możliwościach rehabilitacyjnych i dotrzeć z dzieckiem do osób i miejsc, gdzie można uzyskać pomoc. Ze wspomnień i relacji rodziców wynika jak wiele trudu, samozaparcia, energii, a także - powiedzmy to otwarcie - pieniędzy potrzeba, aby uzyskać należną dziecku pomoc. Tym bardziej dziadkom brakuje często sił, środków, a czasem po prostu orientacji w możliwościach uzyskania odpowiedniego wsparcia. Pozostawieni sami sobie, z pogarszającą się własną sprawnością, coraz bardziej lękając się o przyszłość wnuka, często są bezradni wobec narastających trudności, będących nierzadko efektem braku ich siły i umiejętności postępowania z

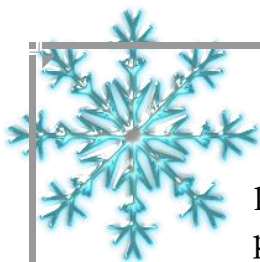


niepełnosprawnym dzieckiem. To im właśnie w pierwszym rzędzie potrzebna jest pomoc w opiece i wychowaniu pozostającego pod ich opieką niepełnosprawnego wnuka.

Oczywiście są babcie i dziadkowie, którzy inaczej postępują w sytuacji, gdy ich własny syn czy córka posiada dziecko niepełnosprawne. Nie wszyscy spośród dziadków mogą i nie wszyscy chcą współdziałać w zmaganiu się z trudnościami, jakie są udziałem rodziny posiadającej niepełnosprawne dziecko i jego samego. Ale ci, którzy tak czynią, spełniają rolę, której nie sposób przecenić.



## Bal w wiosce Smerfów



W wiosce Smerfów trwają przygotowania do balu karnawałowego. Wszyscy robią to, co najlepiej potrafią. Łasuch przyrządza pyszne potrawy **(oblizujemy wargi ruchem okrężnym)**, Pracuś z małymi Smerfikami dekorują salę balową balonami **(wdychamy powietrze nosem i zatrzymujemy je przez chwilę w buzi, następnie wypuszczamy je ustami)** i serpentynami **(wolno wysuwamy język z buzi ruchem wahadłowym - od lewej do prawej strony)**. Lалуś i Zgrywus przygotowują sprzęt muzyczny. Papa Smerf wszystkiego dogląda i cieszy się, że wszyscy razem w harmonii współpracują **(uśmiechamy się szeroko nie pokazując zębów)**.

Tymczasem Smerfetka przymierza swoje piękne suknie balowe **(kilkakrotnie dotykamy językiem prawego kącika ust, następnie lewego, potem górnej wargi, dolnej wargi)**, maluje usta **(przeciągamy językiem po górnej wardze następnie po dolnej)**, na końcu poprawia fryzurę. Teraz już może iść na bal z uśmiechem na ustach **(uśmiechamy się szeroko nie pokazując zębów)**.

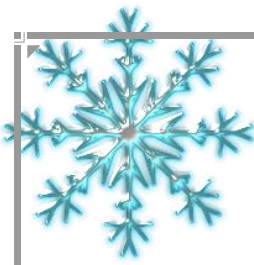
Kiedy wszystko jest gotowe rozpoczyna się bal. Orkiestra gra skoczne melodie **(śpiewamy w różnym tempie: la, la, la)**.

Rozbawione Smerfy tańczą wesoło **(otwieramy buzię szeroko i poruszamy językiem we wszystkie strony, dotykając nim różnych miejsc w jamie ustnej)**. Na balu można skosztować pysznego ciasta **(oblizujemy wargi ruchem okrężnym)**, można napić się też pysznego soku ze smerfojagód **(oblizujemy wargi ruchem okrężnym)**. W wiosce Smerfów panuje miła atmosfera, wszyscy bawią się wspaniale **(śpiewamy: ha, ha, ha)**. Nikt nawet nie pomyśli o złośliwym Gargamelu i jego kocie Klakierze.





***Wszystkim Babciom i Dziadkom z Okazji ich Święta  
życzymy dużo zdrowia, pogody ducha a także radości  
oraz wielu wspaniałych chwil spędzonych w gronie  
rodziny.***



## Źródło:

1. Pielkova J.A.: Babcia i dziadek w rodzinie.W:Z.Tyszka (red.) Roczniki Socjologii Rodziny tom IV (1992) Poznań.
2. Tyszkowa M.: Dziadkowie i wnuki: charakterystyka stosunków wzajemnych. W: M.Tyszkowa (red.) Rodzina a rozwój jednostki Poznań 1990.
3. naklekomani.eu
4. spniemica.pl
5. depositphotos.com
6. edux.pl
7. eduzabawy.com
8. smerfy.wikie.com